מאי לאו בניזונת. לא כסהום זן אותה קאמר דאם כן יקדשו מעשה ידיה ואמאי עושה ואוכלת דקאמר לקמן מי במעלה לה מזונות מאי טעמא דמאן דאמר לאמר מיתה קדוש פירוש גם מחייס יהא קדוש אלא בניזונת כלומר שהוא חפץ לזונה והיא אינה רוצה: **מתוך** שיכול לכופה למעשה ידיה רבי. ומתני' דקתני עושה ואוכלת מוקי לה כרב אלא כר אחאה דבאמת במעלה לה מזונות ואינו מעלה לה מעה כסף:

יקדשו ידיך לעושיהן. פירוש להקב"ה שעשאן אבל אין לפרש למלאכתן דא"כ הל"ל למעשיהן כלאמרינן בסוף פ"ק דנדרים (דף יג.): **לאחר** שאתגייר. ול"ת דבסוף פ"ק דגיטין (דף יג.) אמרינן דאפילו לרבי מאיר לאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ה"מ לדבר שהוא בעולם אבל לדבר שלא בא לעולם לא והא לאמר שאתגייר הוי דבר שלא בא לעולם כלל וכעין זה תירץ ה"ר אליעזר משנ"ת מה שאמרתין התם לאמר בריש המפקיד (ב"מ דף יג.) לימור לאמר ר"מ אדם מקנה דבר שלא בא לעולם כגון פירות דקל דעבידי לאתויי כו' והא כל הנהו דהכא לא עבידי לאתויי אלא הכא כיון שהגוף בעולם אלא אתאתו ול"ת אם כן מאי פריך הכא וקאמר נמי מהניא אין הא מהניא נמי לא שמעינן מעשה ידיה שאינם בעולם כלל ואכתי מצי למימר דלא קדשי מעשה ידיה אלא דעשה כלומר יקדשו ידיך לעושיהן וי"ל כיון דבמקצת סבר רבי מאיר כרבי אליעזר בן יעקב אית לן למימר לאף בדבר שלא בא לעולם כלל סבר כוותיה לאית ליה בהאשה רבה (ימות פ"ג: ושם) ובהאומר (קידושין דף סב:) **אדם** מקנה ועוד מתרץ דכל היכא דליכא לאוקמא בדעבידי לאתויי כגון שמעם מרבו שיחזירנו ולאחר שימות בעליך ואחותיך כגון בנוסקת ולאחר שיחלוץ לך יבמיך באין לו יבמה כלומר יקדשו ידיך לעושיהן וי"ל כיון דבמקצת סבר רבי מאיר כרבי אליעזר בן יעקב אית לן למימר לאף בדבר שלא בא לעולם כלל סבר כוותיה לאית ליה בהאשה רבה (ימות פ"ג: ושם) ובהאומר (קידושין דף סב:) **אדם** מקנה ועוד מתרץ דכל היכא דליכא לאוקמא בדעבידי לאתויי כגון שמעם מרבו שיחזירנו ולאחר שימות בעליך ואחותיך כגון בנוסקת ולאחר שיחלוץ לך יבמיך באין לו יבמה כלומר

במעלה לה מזונות ואין מעלה לה מעה כסף.

מתני' מעשה ידי אשתו. במתני' (לקמן דף סד:) מפרש מה היא עושה לו משקל חמש סלעים כו': **פרי זו עושה ואוכלת.** לין מעשה ידיה קדוש על פיו ובגמרא מפרש לה: **המוכר.** הקדיש את מותר מעשה ידי אשתו מה שהיא עושה לו יותר על הרלוי שפסקו חכמים ולא הקדיש מעשה ידיה עלמן והמותר קנוי לו במעה כסף שתקנו לה חכמים שיתן לה בכל שבת מעה כסף לוזכיה לבד המזונות כדתנן במתניתין: **רבי מאיר אומר הקדש הקדש כו'.** מפרש בגמרא: **גמ' חיי ניזונים.** משלך: **וחיי עושה.** לך כלום אלא לעלמי: **מוני עיקר.** תחילת תקנתא לטובתה תקנוה משום דזמנין דלא ספקה במעשה ידיה למזונות ותקנו תחילה עיקר תקנתא שיזון את עלמו והדר תקון לו מעשה ידיה משום איבה וכיון דעיקר תקנתא לטובתה משום דילמא כי אמרה לא ניחא לי בהאי טיבותא סומעין לה: **מאי נלו נניזונים.** שיש לו נכסים ומבקש לזונה ואפי' הכי תנן אין מעשה ידיה ברשותו להקדישן: **בשחינה ניזונים.** שאין לו במה לזונה: **אפי' למאן דאמר כו'.** פלוגתא במסכת גיטין: **סיפא אילטריך ליה.** לשמועינן פלוגתא במותר לנו שייך ממזונות ואע"ג דלאינה נזונת אינה יכולה למ"ד קדוש לאחר מיתה כשיירשנה וכדלקמן: **ופליגא.** דרב הונא אר"ש בן לקיש: **דבר שלא בא לעולם.** כגון מעשה ידיה שהקדישן עד שלא עשאתן: **לעושיהן.** למי שברשן וידיס מיתנהו בעולם. ולמאן דאמר שימות בעליך או שתמות אחותיך או לאחר שיחלוץ לך יבמיך רבי מאיר אומר מקודשת **מההיא** אין מהא ליכא למשמע מינה: המותר רבי מאיר אומר הקדש: אימת קדוש רב ושמואל דאמרי תרוייהו מותר לאחר מיתה קדוש רב אדא בר אהבה אמר מותר מחיים קדוש הוי בה רב פפא במאי אילימא במעלה לה מזונות ומעלה לה מעה כסף לצרכיה מ"ט דמ"ד לאחר מיתה קדוש ואלא כשאין מעלה לה מזונות ולא מעלה לה מעה כסף לצרכיה מ"ט דמאן דאמר מחיים קדוש לעולם במעלה לה מזונות ואינו מעלה לה מעה כסף לצרכיה רב ושמואל סברי תקנו מזונות

אלא לרב שמואל בר יהודה קמייתא משום סיפון ובתרייתא משום סיפון מאי בינייהו איכא בינייהו בדיקת חוץ מר סבר בדיקת חוץ לא שמה בדיקה ומר סבר בדיקת חוץ לא שמה בדיקה: **מתני'** [ג] המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זו עושה ואוכלת המותר רבי מאיר אומר הקדש רבי יוחנן הסנדלר אומר [ב]חולין: **גמ'** [ג]אמר רב הונא [ד]אמר רב [ה]יכולה אשה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה קסבר כי תקינו רבנן מזוני עיקר ומעשה ידיה משום איבה וכי אמרה איני ניזונת ואיני עושה הרשות בידה מיתיבי [ו]תקנו מזונות תחת מעשה ידיה אימא [ז]תקנו מעשה ידיה תחת מזונות לימא מסייע ליה המקדיש מעשה ידי אשתו הרי היא עושה ואוכלת מאי לאו בניזונת לא בשאינה ניזונת אי בשאינה ניזונת מאי למימרא אפי' [ח]למאן דאמר יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך הני מילי [ט]בעבד כנעני דלא כתיב ביה עמך אבל עבד עברי דכתיב ביה [י]עמך לא וכל שכן אשתו סיפא איצטריך ליה מותר רבי מאיר אומר הקדש רבי יוחנן הסנדלר אומר חולין [יא]ופליגא דריש לקיש דאמר ריש לקיש [יב]לא תימא טעמא דרבי מאיר משום דקסבר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אלא טעמא דרבי מאיר מתוך [יג]שיכול לכופה למעשה ידיה נעשה כאומר לה [יד]יקדשו ידיך לעושיהם [טו]והא לא אמר לה הכי כיון דשמעינן ליה לר"מ דאמר [טז]אין אדם מוציא דבריו לבטלה נעשה כאומר לה יקדשו ידיך לעושיהם וסבר רבי מאיר אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם והתניא [יז]האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או שתמות אחותיך או לאחר שיחלוץ ליך יבמיך רבי מאיר אומר מקודשת [יח]מההיא אין מהא ליכא למשמע מינה: המותר רבי מאיר אומר הקדש: אימת קדוש רב ושמואל דאמרי תרוייהו מותר לאחר מיתה קדוש רב אדא בר אהבה אמר מותר מחיים קדוש הוי בה רב פפא במאי אילימא במעלה לה מזונות ומעלה לה מעה כסף לצרכיה מ"ט דמ"ד לאחר מיתה קדוש ואלא כשאין מעלה לה מזונות ולא מעלה לה מעה כסף לצרכיה מ"ט דמאן דאמר מחיים קדוש לעולם במעלה לה מזונות ואינו מעלה לה מעה כסף לצרכיה רב ושמואל סברי תקנו מזונות

לגלויי דרב אדא בר אהבה אמוקי לה הכי אבל רב ושמואל לא מצי מוקמי לה במעלה לה מזונות דכיון דבמעלה לה מזונות ומעלה לה מעה כסף אמתני' דמי עושה ואוכלת מאי ניזונת ומאי עושה ומוקי ריש לקיש דמתני' דמי עושה ואוכלת בניזונת להכי מוקי סיפא בניזונת: מזונות

מתניתין בשמין מעלה לה מזונות ולא מעה כסף ואם תאמר ומאי דוחקיה דרב לאוקמא מתני' לאחר מיתה לוקמה מחיים וכגון דמעלה לה מעה כסף ואין מעלה לה מזונות ויש לומר דמין רגילות שיעלה לה מעה כסף ולא יעלה לה מזונות:

קונס

וכל מע"י שלה ואין ההקדש חל עליו ואפילו המותר שלה כדפי' והאי והמותר ר"מ אומר הקדש (שהוא) [היינו] לאחר מיתה שמה שנשאר לה ממע"י יורשה הבעל לאחר מיתתה והלכך ההקדש חל עליו שאדם מקדיש דשלב"ל: לא כשאינה ניזונית. פי' מהכא לא תסייע ולעולם לא מצי למימר הכי וטעמא דמערים ואינה רוצה לזונו והלכך ניזונית ממע"י. ולא חייל הקדש עילווי כדפרישית והמותר שעשת יותר על מזונותיה הוא של בעל וקדוש מחיים אליבא דר"מ:

ז) נראה למחק כאן ופ"ל למימ תקנו מעשה ידיה תחת מזונות וקסבר מזוני עיקר וכו'.

מו א ב מיי' פ"ו מהל' עכו"ם הל"ב סמג עשין קלב טוש"ע יו"ד סי' פה סעיף ג:

מז ג ד מיי' פי"ב מהל' אישות הלכה ד סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' סט סעיף ד וסי' פ סעיף טו והגה"ה וסימן פא סעיף ה הגה"ה:

מח ה מיי' פ"ע מהל' עבדים הלכ' ז סמג עשין עב טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף כ:

מט ו מיי' פכ"ש מהל' אישות הלכה י סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע סי' פ סעיף טו:

נ ז ח מיי' פ"ו מהל' עכו"ם הלכה כה סמג עשין קלב טוש"ע יו"ד סי' פא סעיף ג:

תוספות רי"ד

סימפון שמא ימצא בה מומין שבסתר ויהיה קדושיו קידושי טעות. ודבר המבטל יקרא השובר ולפיכך נקרא השובר סימפון: **מתני'** המקדיש מעשה ידי אשתו ה"ז עושה ואוכלת והמותר ר"מ אומר הקדש ור"י הסנדלר אומר חולין. פי' אפי' למ"ד שאין האשה יכולה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה אתיא מתני' ושמעמא דמילתא מפני שיכול להעריס ולומר איני רוצה לזונך והיא זקוקה להתפרנס ממעשה ידיה הלכך ה"ז עושה ואוכלת ואין ההקדש על מע"י חל מפני שהוא לא יפרנסה בעלה תתפרנס היא ממנו והמותר מה שעשת יתר על מזונותיה הוא שלה דאל"ה מאי מרווחת האשה בכך. א"ו הכל שלה ומפני שעושה יתר על מזונותי' מפני זה אומרת לבעלה איני ניזונת ואיני עושה: ואי קשיא והאמרינן לקמן קונם שאני עושה לפיך א"צ להפר אלמא שמעשה ידיה הוא משועבד לבעל ואין הנדר חל עליו ואי אמרת יכולה אשה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה אמאי לא חייל. תשובה אע"ג דמציא למימר כ"ז שלא אמרה משועבד הוא מע"י לבעל והילכך א"צ להפר מיתיבי תיקנו מזונות תחת מע"י [ו] וקסבר מזוני עיקר ומע"י משום איבה וכך הלכה דהכי פסיק תלמודא כר"ה א"ר דאמר יכולה אשה שתאמר וכו'. נימא מסייע ליה המקדיש ידי אשתו ה"ז עושה ואוכלת מאי לאו דניזונית. פי' שהבעל חפץ לזונה ואע"ה היא עושה ואוכלת וטעמא דמילתא משום דמצי למימר א"נ וא"ע

1. וְהָיָה כִּי יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי אֲהֵבְךָ וְאֶת בֵּיתֶךָ כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ: דברים טו טז

גמ' מההיא אין. עיטוין דף לה ע"ש שמועות דף לח ע"ב:

איני ניזונת. מכל בעלי, ואיני עושה. לו מלאכה, דכי תקון רבנן מזוני להנאתה תקון, זמנין דלא ספקה במעשה ידיה, ואתה כך תקנו מעשה ידיה לבעלה משום איבה, הלכך יכולה לומר לו אפשי (גיטין עז: וכנ"ל ב"ק ח:) **אני** איני צריכה לכך, משועבדת אני ואי אפשי לעשות מלאכה ממילא לי מזונות, אע"פ שאין לי מזונות, אי יש לי לומעלה מלאכה ממילא לי מזונות, אע"פ שאין לי מזונות, אי יש לי מזונות יכול אני שיכפו אותי כדי מזונותי (לקמן פג.). **מזוני** עיקר. כלומר אתאי תקנו עיקר מזונות לאשה מן הבעל בעל כרחו, בין מעשה בין לא מעשה, ואתה כך תקנו מלאכה אחת מזונות שלא תהיה לה איבה, וכיון דלטובתה תקנוהו לתקן לה מזונות אתאי ועיקרא לומר איני חפצה בתקנה זו, איני מוסרת למזונותיי, הלכות בידה, וכיון דעיקרא תקנת המזונות גם תקנת מלאכת ידיה לבעלה בעלה ממילא, דכיון דמזונות אין לה גם הבעל לא יטול מלאכת ידיה (רשב"ם ב"ב מח:). **יכול הרב לומר לעבד.** כענני, עשה עמי. מלאכה, **ואיני זנך.** אלא מוזר על הפתמיס (גיטין יב.). **לאחר שיחלוץ ליך יבמיך.** קסבר הלי תנא אין קידושין תופסין ביבמה לשוק (קדושין סב.).